

Of Nederland wel of niet een 'blanke etnostaat' moet worden, daarover debatteer je niet

Maxim Februari

Met een nieuw kabinet op komst (en gemeenteraadsverkiezingen in de maak) [lees ik een interview met Estelle Cruijff](#). Sinds haar boek *Poetsen met Estelle* in 2024 verscheen, is zij bekend als schoonmaakgoeroe, begrijp ik. Daarnaast is zij bekend vanwege haar oom Johan.

Er is iets met de schoonmaakgoeroe en de Huishoudbeurs, en daar raak ik het spoor even bijster, maar ik pik het weer op wanneer haar interviewer een oordeel over haar inwint bij een Engelse cultuurcriticus die is gespecialiseerd in de Kardashians.

Estelle Cruijff, zegt deze cultuurcriticus, is een voorbeeld van een post-relacionele beroemdheid, een celebrity uit een beroemde familie die een autonome persoonlijkheid ontwikkelt en uitgroeit tot „een zelfgecreëerde, moreel stabiele beroemdheid”. Een moreel stabiele beroemdheid! Nu ben ik definitief op de hand van Estelle Cruijff.

Als een land met een nieuw kabinet op komst (en gemeenteraadsverkiezingen in de maak) ergens behoefte aan heeft, is het aan morele stabiliteit. Het land heeft mensen nodig die zich als moreel ankerpunt profileren en dan niet alleen in kringen van de politiek. Oók 'gewone mensen' geven vorm aan de rechtsstaat, zegt de Raad voor het Openbaar Bestuur in een oud [document](#) dat over mijn tafel waait. En zo is dat. We zijn allemaal geroepen.

De gemeenteraadsverkiezingen dreigen ondergesneeuwd te raken in het nationale nieuws, maar de rechtsstaat kan duidelijk steun gebruiken nu Forum voor Democratie in tal van gemeentes kandidaten met extreemrechtse overtuigingen [op de kieslijst heeft geplaatst](#). Dat is geen kwestie van interpretatie, de zaak is duidelijk. In Amsterdam kun je bijvoorbeeld stemmen op de oprichter van het genootschap Erkenbrand, dat streeft naar een 'blanke etnostaat'.

In diverse gemeenten [sluiten andere politieke partijen daarom samenwerking met Forum uit](#). In Amsterdam verzoeken ze organisatoren van verkiezingsdebatten de partij niet uit te nodigen, „zodat FVD niet meer genormaliseerd wordt”. De oproep is in Amsterdam ondertekend door onder meer VVD, CDA, GroenLinks en PvdA. Alleen JA21 en de SP tekenden niet.

Als debat betekent dat je de optie van racisme serieus neemt, treed je buiten het leven zelf

[Op X](#) legt de lijsttrekker van JA21 het standpunt van de partij uit. „Ook wij maken ons zorgen over de radicalisering bij FVD. Samenwerking achten wij, ook na verkiezingen, zeer onwaarschijnlijk. Maar een debat boycotten is verkeerd: juist daar bestrijd je kwalijke ideeën. Weglopen voor het debat is niet iets wat JA21 doet.”

Tja, dit is een wijdverbreide, maar rare redenering. Je voert geen 'debat' over de vraag of Nederland wel of niet een blanke etnostaat moet worden. „Wilt u meer of minder racisme?” Antisemitisme en racisme zijn geen alternatieve politieke opvattingen, geen opties waarvoor je na een verkiezingsdebat wel of niet kunt kiezen, ze zetten de bijl aan de bestaande rechtsorde. Juist JA21, ontstaan uit een afsplitsing van FVD, zou actief duidelijk moeten maken dat die orde niet ter discussie staat.

Ook *De Ongelofelijke Podcast* van de EO koos onlangs voor de lijn van het 'debat'. Na een gesprek met filosoof Ad Verbrugge, die op zijn beurt op zijn YouTube-kanaal nogal eens gasten ontvangt met radicale standpunten, stak een kleine storm van kritiek op. De redactie gaf een [verklaring](#) waarom het belangrijk is

in gesprek te gaan buiten de eigen bubbel. Mijn sympathie hebben ze, maar ik vind persoonlijk niet dat je de beschaving moet zien als een bubbel waar je naar geloven buiten kunt treden.

De redactie van de podcast schreef dat Verbrugge op zijn eigen kanaal recent een gesprek voerde met zijn vaste gast Diederik de Waag. „In dat gesprek beweerde De Waag dat Joodse bankiersfamilies de aarde afstropen als ‘een sprinkhanenplaag’. Als ze een land hebben ‘uitgezogen’ gaan ze door naar een volgend land. Je reinste antisemitische complottheorie, wat ons betreft. Ad liet het gaan en stelde geen vragen. Helaas kwam het item te laat online voor ons om nog mee te nemen in het gesprek. Anders hadden we er zeker vragen over gesteld.”

Vragen gesteld? Over zoiets stel je geen vragen, je zegt er iets van, je spreekt je uit. Je gaat niet in debat over antisemitisme en racisme van welke aard ook. Als debat betekent dat je de optie van racisme serieus neemt, treed je niet buiten je bubbel, je treedt buiten de rechtsstaat, buiten de beschaving en buiten het leven zelf.

Intussen wordt in Frankrijk een radicaal-rechtse activist door tegendemonstranten gedood: het gaat niet goed aan de extremen van de politiek. Daar kan ik nou wel iets van zeggen, maar dat helpt niet veel. Alle andere gewone mensen, de kiezers van JA21 en SP voorop, moeten er collectief iets van zeggen. Wat morele stabiliteit precies is, weet ik niet, maar het klinkt als iets wat we hard nodig hebben.